

Statsborgerskab og adgang til ansættelse i den offentlige administration i Danmark

Anvendelsen af EØF-Traktatens art. 48, stk. 4, som fortolket af EF-Domstolen i dansk ret

Oversættelse af professor, dr. jur. Bent Christensens redegørelse fra 1985: *Nationality and Access to Employment in Public Service in Denmark*

Indledning

Rom-traktatens art. 48 vedrører »arbejds-kraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet«. Bestemmelsen tilsigter »afskaffelse af enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af Medlemsstaternes arbejdstagere for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår«. Stk. 4 i art. 48 indeholder imidlertid følgende undtagelse: »Bestemmelserne i denne artikel gælder ikke for ansættelser i den offentlige administration.«

EF-Domstolen har i to domme af 17. december 1980 (149/79) og 26. maj 1982 (149/79) fortolket art. 48, stk. 4. For at falde inden for stk. 4 skal ansættelsen i den offentlige administration vedrøre »stillinger, der indebærer en direkte eller indirekte deltagelse i udøvelsen af offentlig myndighed og i de funktioner, som skal sikre statens eller andre offentlige kollektive enheders almene interesser« (præmis nr. 10 i dommen af 17. december 1980). Eller som formuleret i præmis nr. 12 i samme dom: For anvendelsen af art. 48, stk. 4, er det »afgørende . . ., om de pågældende stillinger er eller ikke er typiske for den offentlige forvaltnings særlige virksomhed, når den er blevet overdraget udøvelsen af offentlig myndighed og ansvaret for varetagelsen af statens almene interesser«.

EF-Kommissionen har bedt mig om at udarbejde en redegørelse om anvendelsen af EF-Domstolens fortolkning af art. 48, stk. 4, i dansk ret.

Som ramme for redegørelsen har Kommissionen udarbejdet et spørgeskema eller en arbejdsplan, som stiller fire hovedspørgsmål: Hindrer dansk ret anvendelsen af art. 48, stk. 4,

som fortolket af Domstolen? Er der andre forhold end statsborgerskab, der hindrer eller begrænser adgangen for andre medlemsstaters statsborgere til ansættelse i den danske offentlige administration? Kan de begreber, som Domstolen bruger ved fortolkningen af art. 48, stk. 4, anvendes i dansk ret? Indeholder dansk ret særlige bestemmelser, som positivt undtager bestemte kategorier af stillinger fra kravet om dansk statsborgerskab?

Den følgende redegørelse er delt i to dele. Anden del indeholder en detaljeret besvarelse af de stillede spørgsmål. Den første del består af en generel oversigt over den danske offentlige forvaltnings organisation og funktioner og antallet af ansatte og deres retsstilling.

1. del

En generel oversigt

1. Den danske offentlige forvaltnings organisation og funktioner

1.1. Indledning

Kernen i den danske offentlige forvaltning er statsforvaltningen og den forvaltning, der henhører under de kommunale råd. Men som i de fleste andre vestlige lande har vi en forvirrende mangfoldighed af institutioner på grænselinjen mellem den offentlige sektor og den private sektor.

Beskrivelsen nedenfor begynder med de organisationer, som utvivlsomt tilhører henholdsvis statsforvaltningen og den kommunale forvaltning.

Balancen mellem disse to grene af den danske offentlige forvaltning har ændret sig mærk-